

Aktualna lista jaskiń w kwarcytach na świecie o długości powyżej 1 km

Lp.	Nazwa jaskini	Kraj	Długość / głębokość
1	Imawarí Yeutá	Wenezuela	22 km*
2	Sistema Charles Brewer	Wenezuela	17,28 km / -170 m
3	Cueva Ojos de Cristal	Wenezuela	16,14 km / -73 m
4	Gruta do Centenario	Brazylia	4,7 km / -481 m
5	Gruta da Bocaina	Brazylia	3,2 km / -404 m
6	Cueva Juliana	Wenezuela	3,0 km / -40 m
7	Sima Auyán-tepuy Noroeste	Wenezuela	2,95 km / -370 m
8	Gruta das Bromélias	Wenezuela	2,75 km
9	Cueva Zuna	Wenezuela	2.52 km / -85 m
10	Sistema de la Araña	Wenezuela	2,5 km
11	Sistema Acopán (Cueva Acopán + Cueva dal Cin)	Wenezuela	2.5 km
12	Magnet Cave	RPA	2,49 km
13	Sima Aonda Superior	Wenezuela	2,128 km / -136 m
14	Sima Aonda	Wenezuela	1,88 km / -383 m
15	Cueva Eladio (Cueva del Maripak)	Wenezuela	1,7 km
16	Bat´s – Giant´s – Climber´s System	RPA	1,63 km
17	Caverna Aroe Jari	Brazylia	1,4 km
18	Toca do Chico Lino	Brazylia	1,35 km / -15 m
19	Krem Dam	Indie	1,35 km
20	Sima Acopán 1	Wenezuela	1,376 km / -90 m
21	Sima de La Lluvia de Sarisariñama	Wenezuela	1,352 km / -202 m
22	Cueva Monika	Wenezuela	1,32 km / -250 m
23	Gruta Alouf	Brazylia	1,20 km / -294 m
24	Sima Menor (Cueva de los cristales)	Wenezuela	1,158 km / -248 m
25	Cueva Yanna	Wenezuela	1,08 km / -40 m
26	Sima Aonda 2	Wenezuela	1,05 km / -325 m

* długość aktualizowana 2 miesiące po wyprawie Tepuy 2015

△ Na Akopanie obowiązuje niepisana zasada eksploracyjna: wszędzie tam, gdzie rośnie palma, należy szukać otworu jaskini! • Fot. Lukáš Vlček

Woda ze szczelin zorientowanych wzdłuż osi wschód-zachód płynie – ukierunkowana przebiegiem jaskiń – na północ, do doliny rzeki Yunek. Potężne wywierzska po przejściu opadów deszczu wyrzucają wodę z wąskich otworów pod wysokim ciśnieniem. Oprócz głębokich systemów odwodnienia z dna szczelin na Acopanie, a także pseudokrasowych jaskiń o szczelinowy, lokalnie odwadniających niewielkie wzniesienia w centralnej części góry, odkryliśmy wiele płytkich, podpowierzchniowych jaskiń mających postać wielotworowych labiryntów z całorocznym przepływem wody. Szerokość korytarzy sięga nierzadko 5–20 m przy wysokości do 4 m, woda na ogół spływa z nich do głębokich szczelin w skalnym masywie. Ich geneza wiąże się z przebiegiem uwarstwienia piaskowców krzemionkowych grupy geologicznej Roraima – próżnie utworzyły się na cienkich warstwach słabiej spojonych piaskowców, szczególnie na piaskowcach ukośnie uwarstwionych lub łożkach i łożach wskutek stopniowego pogłębiania i nanoszenia materiału skalnego. Równoległe z naszą odbywała się wyprawa przyrodnicza Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie, poświęcona badaniom geologii i bioty gór stołowych (m.in. endemicznych sinic).

Podsumowanie

Wyprawa „Tepuy 2015” przebiegała pod patronatem Sekcji Speleologicznej Wenezuelskiego Towarzystwa Nauk Przyrodniczych (Grupo Espeleológico de Sociedad Venezolana de Ciencias Naturales – GE SVCN); po raz kolejny pomocną dłoń podał nam nasz wenezuelski przyjaciel, nestor eksploracji jaskiniowej kwarcytowych masywów Ameryki Południowej Charles Brewer-Carías. Mamy także nadzieję, że względy logistyczne – jak w przypadku ubiegłorocznego przedsięwzięcia – nie przekreślą planowanego udziału polskich grototażów w wyprawie w roku 2016.

W wyprawie speleologicznej, która odbyła się na przełomie listopada i grudnia 2015 r., uczestniczyli: Marek Audy, Zoltán Ágh, Richard Bouda, Kamila Hruzová, Lukáš Vlček. □

△ Uczestnicy wyprawy z wenezuelskimi przyjaciółmi w Caracas. Od lewej: L. Vlček, J. Kaštrovsky, Ch. Brewer-Carías, M. Audy, K. Brewer, R. Bouda, Z. Ágh • Fot. Karen Brewer